

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelena Petković, Nadežda Budimović, Olivera Milošević, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović i Zlatko Čobović, na sednici održanoj 29. 8. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „’Mirdita’ bi krv u Beogradu! Pravi cilj organizatora sramnog festivala MNOGO JE GORI od onog što smi mislili“, objavljenim 14. juna 2024.godine, portal „Alo.rs“

1.prekršio je tačke 1, 2 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da prvi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršio je tačke 1 i 7 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja, i ne sme da pristane da u bilo kojoj novinarskoj formi plasira bilo kakav oblik komercijalnog oglašavanja ili političke propagande,

3.prekršio je i tačku 4 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojoj novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu,

4. prekršio je i tačku 8 odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar ne sme među ljude unositi neopravdan strah.

Nalaže se portalu „Alo.rs“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Inicijativa mladih za ljudska prava podnela je žalbu Savetu za štampu zbog teksta koji se odnosi na održavanje festivala „Mirdita, dobar dan“, od 27. do 29. juna, čiji je organizator. Podnete su žalbe na dva teksta na portalu „Alo.rs“, a u ovom se, između ostalog, navodi da festival promoviše „lažnu državu Kosovo i svog idola Aljbina Kurtija“, kao i da je namera organizatora bila da „padne krv na ulicama Beograda i to tako što bi Srbi udarili na Srbe“. Po njihovom mišljenju, ovakvim izveštavanjem prekršene su tačke 1, 2 i 5 poglavlja I, zatim tačka 1 poglavlja IV, kao i tačke 7 i 8 poglavlja VI.

U odgovoru na žalbu, odgovorni urednik Viktor Petrović naveo je da u konkretnom slučaju nije reč o činjeničnoj tvrdnji, već o mišljenju, te da mišljenje nije podobno analizirati kriterijumima istine, već kriterijumima vrednosti, tako da ne može biti govora o povredi profesionalnih etičkih pravila o istinitosti izveštavanja. Takođe, pogrešno je, po njemu, i stanovište žalioca da nema jasne slike između činjenica i komentara, odnosno nagađanja, jer je, naprotiv, distinkcija između izveštavanja o događaju i procena o posledicama događaja veoma je jasna. U tekstu nema ni neosnovanih optužbi, ni diskriminacije, a „podnosioci žalbe smatraju da je kršenje ljudskih prava sve što odstupa od njihovog političkog stava ili ono što nije u skladu s njihovim poslovnim i promotivnim projektima i podvizima“.

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, za oba sporna teksta važi da je veoma teško oceniti da li su poštovani principi novinarstva, pošto je reč o tekstovima koji u suštini nisu novinarski i nemaju ni novinarsku formu, odnosno ne mogu da se podvedu ni pod jedan oblik novinarskog izražavanja. Nisu ni vesti, ni izveštaji, najviše liče na komentare, ali nisu ni to, niti su (što bi moralo) potpisani imenima autora.

Komisija veruje da je legitimno postaviti pitanja u vezi sa odlukama orhanizatora festivala, izbora učesnika i slično, pa i komentarisati odluke organizatora, ali postoje profesionalni standardi u skladu sa kojima se to radi, a koji su u ovim slučajevima potpuno zanemareni. Ti standardi, između ostalog, podrazumevaju i da se navodna saznanja o namerama organizatora postave njima, dobro proveriti pre objavljivanja i navedu izvori za ovako ozbiljne optužbe. a ne da se brane unapred postavljene teze da neko planira da izazove nered i krvoproliće.

Po mišljenju Komisije, tačka 1 poglavlja Istinitost izveštavanja prekršena je neobjektivnim izveštavanjem, a suprotno tvrdnjama urednika, nije napravljena razlika između činjenica i nagađanja, jer redakcija ne nudi nikakve dokaze koji bi potvrdili navodne informacije o tome šta su ciljevi organizatora.

Takođe, prekršene su odredbe koje zabranju diskriminaciju, između ostalog, na osnovu političkog uverenja, kao i odredba koja medijama zabranjuje da u bilo kojoj formi objavljuju političku propagandu.

Dodatno, ovakvim načinom izveštavanja među čitaoce se unose neosnovani strahovi da će doći do sukoba, jer će “udariti Srbi na Srbe”.

Beograd, 29. 8. 2024.

Predsedavajuća

Jelena Petković